

Na klíště je možné se připravit očkováním kdykoliv, vakcína má smysl i v létě

2.7.2026 - Viktorie Plívová | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Klíšťovou encefalitidou se v Česku ročně nakazí zhruba 700 lidí. S očkováním proti této virové infekci postihující centrální nervový systém se obvykle doporučuje začít v chladných měsících. Očkování lze ale provést kdykoli během roku, tedy i v létě. Na účinnou ochranu je třeba vyčkat dva týdny po druhé dávce vakcíny v rámci tzv. zrychleného očkovacího schématu. Lidé nad 50 let mají od roku 2022 očkování zdarma. Této možnosti využilo už téměř půl milionu klientů VZP.

„Očkování proti klíšťové encefalitidě je možné zahájit kdykoli během roku, tedy i v letních měsících. Je však potřeba počítat s tím, že ochranný účinek se vytváří postupně a spolehlivá ochrana nastupuje přibližně 14 dní po podání druhé dávky,“ potvrzuje **MUDr. Marek Štefan, MBA**, infektolog z Kliniky infekčních nemocí a cestovní medicíny 2. LF UK a FN Motol a Homolka.

Očkování proti klíšťové encefalitidě je od roku 2022 z veřejného **zdravotního** pojištění plně hrazeno lidem od 50 let. V průběhu let 2022–2025 se takto nechalo očkovat 470 tisíc klientů VZP v dané věkové kategorii (240 tisíc žen a 230 tisíc mužů). VZP v průběhu těchto let uhradila za toto očkování v součtu cca 900 milionů korun. Klientům mladším 50 let, včetně dětí, nabízí VZP příspěvek na očkování ve výši 700 Kč z fondu prevence. Každoročně jej využívají desítky tisíc lidí, jen vloni to bylo 115 tisíc klientů, kterým na příspěvcích VZP vyplatila částku přesahující 80 mil. Kč. VZP vynakládá na ochranu před klíšťovou encefalitidou stovky milionů korun ročně, přesto se Česko stále řadí k zemím s vysokým výskytem onemocnění a zároveň mimořádně nízkou proočkovaností. Vakcína přitom představuje nejúčinnější formu prevence.

Na možné komplikace onemocnění upozorňuje také **MUDr. Hana Roháčová, Ph.D.**, primářka Kliniky infekčních nemocí FN Bulovka: *„Klíšťová encefalitida je onemocnění, které bývá veřejností dlouhodobě podceňováno, a to přestože může mít velmi závažný průběh a zanechávat trvalé následky. V neurologické fázi dochází vždy k určitému postižení nervového systému, a proto je nezbytné počítat s delší dobou rekonvalescence. Pacienti často přicházejí až ve chvíli rozvinutých obtíží, kdy už nelze využít preventivní ochrany očkováním.“* Pro onemocnění neexistuje cílená léčba, v praxi se podle Roháčové lékaři setkávají s následky v podobě poruch paměti a koncentrace, únavy či bolestí hlavy, které mohou u pacientů přetrvávat řadu měsíců.

Zrychlené schéma ochrání během několika týdnů

Pokud začne očkování v teplejších měsících, obvykle je doporučeno tzv. zrychlené očkovací schéma. To se využívá proto, aby ochrana nastoupila co nejrychleji v době zvýšené aktivity klíšťat. Zrychlené schéma se od standardního postupu liší kratším intervalem mezi prvními dvěma dávkami. Běžně se druhá dávka podává až 1–3 měsíce po první injekci, při zrychleném schématu následuje již po 14 dnech. Třetí dávka se v obou případech aplikuje shodně, a to po 5–12 měsících. Účinnost ochrany je uváděna jako 3–5 let.

Pro očkování jsou na trhu k dispozici dva typy vakcín

Proti klíšťové encefalitidě se v případě dětí očkuje látkami Encepur pro děti nebo FSME-Immun 0,25 ml. Pro dospělé je určena látka Encepur nebo FSME-Immun 0,5 ml. U obou látek je možnost

zrychleného očkovacího schématu.

Příznaky klíšťové encefalitidy

Objevit se mohou 1-3 týdny po přisátí klíštěte a připomínají v první fázi chřipku (bolesti hlavy, kloubů, svalů, zvýšená teplota, únava).

Po několika dnech obtíže samy odezní a následuje období jednoho až dvou týdnů klidu. **Ve druhé fázi nákazy se obvykle objevuje vysoká horečka, zvracení, světloplachost, silné bolesti hlavy a ztuhlost šíje. Může dojít i k postižení centrální nervové soustavy, což se projevuje třesem, závratěmi, poruchou hybnosti svalů, nervovou obrnou, dezorientací či poruchami spánku a paměti.**

Akutní fáze trvá přibližně 2-3 týdny. Pacienti jsou hospitalizováni a léčba probíhá pod lékařským dohledem. Dojde-li k napadení mozkové tkáně (tzv. encefalitida), může to mít vážné následky. V nejzávažnějších případech může dojít k selhání životních funkcí. **Riziko komplikací je vyšší u oslabených jedinců a seniorů nad 60 let.**

Viktorie Plívová

tisková mluvčí

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/na-kliste-je-mozne-se-pripravit-ockovanim-kdykoliv-vakcina-ma-smysl-i-v-lete>